

AF LARS BØDKER,
LANDSKONSULENT,
VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Kvalitet af læggekartofler – fokus fra lægning til lægning!

Vi ved alle, at læggekartoflernes kvalitet er helt afgørende for udbytte og kvalitet og i sidste ende økonomien i kartoffelproduktion. Det har vi godt nok hørt mange gange. Så mange gange, at vi ikke gider høre det mere, for vi gør det jo så godt, som vi kan!? Men er det godt nok?

Kontrolmark

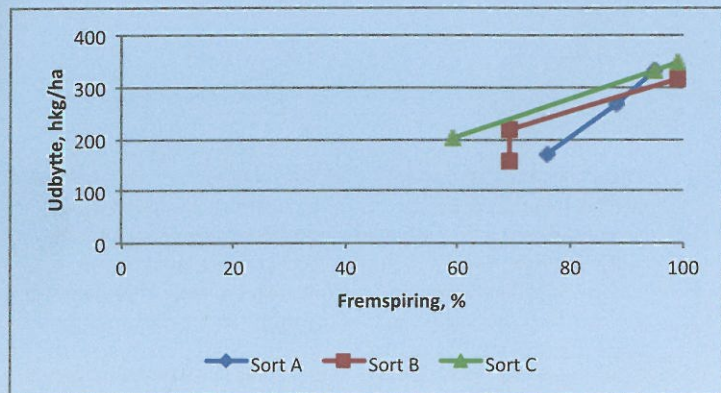
I 2013 blev der med støtte af Kartoffelafgiftsfonden anlagt en kontrolmark med 34 forskellige spisesorter, hvoraf 25 partier var dyrket økologisk og 28 partier

konventionelt. Kontrolmarken viste, at der er større variation i udbyttet og kvaliteten af spisekartofler, som bygger på både konventionelt og økologisk dyrkede læggekartofler, end forventet. Mange partier var præget af dårlig fremspiring og ni partier (26 %) havde et bruttoudbytte på under 250 hkg pr. ha.

Fokus på hele kæden

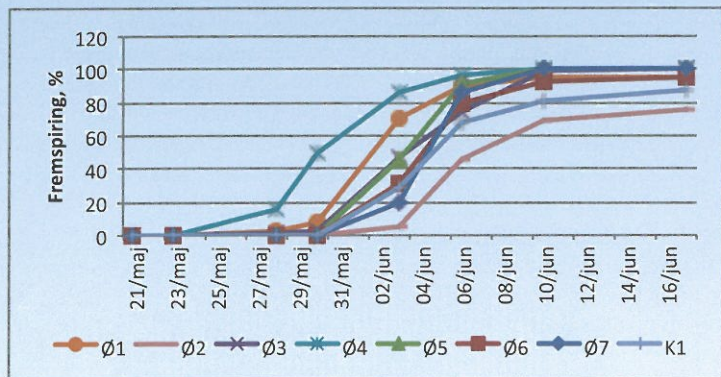
Observationer i en kontrolmark er altid behæftet med stor usikkerhed, når der kun udtages i alt 80 knolde fra et parti.

Derfor sker det nogle gange, at et parti kommer til at fremstå dårligere, end det viser i den praktiske avl (knoldprøven kan eksempelvis være taget et sted, hvor kartoflerne har været udsat for kondensfugt). Kontrolmarken i 2013 viser, at der er mange gode partier læggekartofler i Danmark, men at det fortsat er muligt at øge antallet af partier af højeste kvalitet, både i den økologiske såvel som i den konventionelle dyrkning af læggekartofler. Dette skal gøres ved at fokusere på hele kæden fra lægning til lægning. ■

FIGUR 1.

Sammenhæng mellem fremspiring den 17. juni og bruttoudbytte for tre partier af tre sammenlignelige sorter.

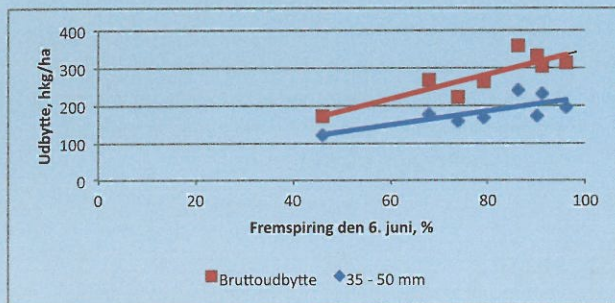
I figur 1 ses sammenhængen mellem fremspiring den 17. juni og bruttoudbytte for tre partier af tre sammenlignelige midteldtidlige sorter. Sorterne er anonymiseret, da kontrolmarken ikke kan anvendes til at sige noget om sorternes indbyrdes forskelle. Der var for alle tre sorter en tydelig sammenhæng mellem fremspiring og udbytte, hvilket understreger betydning af vitalitet og hurtig fremspiring.

FIGUR 2.

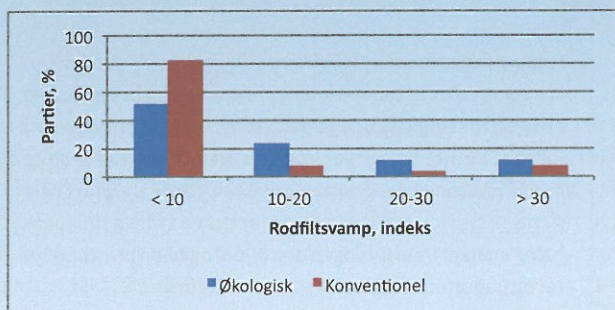
Fremspiring af otte partier af samme sort, hvor syv partier er dyrket økologisk (Ø) og et parti er dyrket konventionelt (K)

I figur 2 ses en stor forskel i fremspiringen af otte partier læggekartofler af samme midteldtidlige sort, hvor syv partier er dyrket økologisk (Ø) og ét parti er dyrket konventionelt (K). Ingen af de otte partier var forspiret. Der var både ét økologisk og konventionelt dyrket parti, som ikke nåede 100 procent fremspiring. For disse otte partier er der en tydelig sammenhæng mellem fremspiringen den 6. juni og både bruttoudbyttet og udbyttet i fraktionen 35-50 mm (figur 3).

FIGUR 3.
Bruttoudbytte og udbytte i fraktionen 35-50 mm for otte partier af samme sort.

FIGUR 4.
Angreb af rodtiltsvamp (indeks) ved fremspiring for økologisk og konventionel dyrkede kartofler

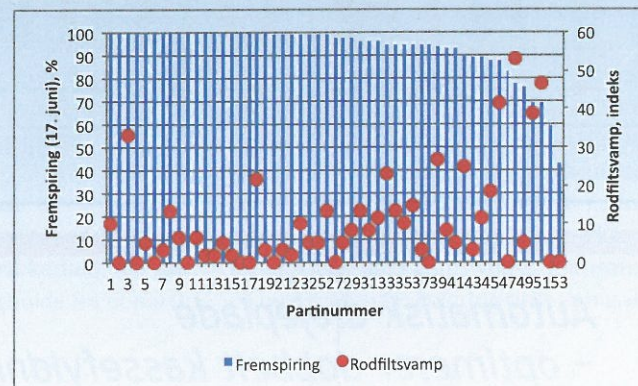

Resultaterne fra kontrolmarken indikerer, at der er tendens til øget forekomst af rodtiltsvamp på økologisk dyrkede læggekartofler. I figur 4 ses, at henholdsvis 50 og 80 procent af henholdsvis de økologisk og konventionelt dyrkede kartofler havde et sygdomsindeks på mindre end 10 ved fremspring. Dette skal dog tages med stort forbe-

hold, da alle partier ikke blev udtaget af den samme person. Den lidt højere forekomst af rodtiltsvamp i økologiske partier kan sandsynligvis forklares med at økologiske læggekartofler ikke bejdses kemisk, og at der er en tendens til at økologisk dyrkede læggekartoflerne høstes senere af hensyn til risikoen for kartoffelskimmel.

I figur 5 ses en sammenhæng mellem fremspiring den 17. juni samt forekomst af rodtiltsvamp ved fremspiring (indeks). Den højeste forekomst af rodtiltsvamp findes i de partier med lavest fremspiring. Dog ses det, at parti nr. 52 og 53 har en fremspringsprocent mellem 40 og 60 procent men en angrebsindeks af rodtiltsvamp på 0 ved fremspiring. Der kan derfor være mange årsager til den nedsatte fremspiring herunder utallige udsædsbårne lagersvampe

samt uhensigtsmæssige optage- og lagerforhold. Rodtiltsvamp er således langt fra den eneste eller primære forklaring på forringet spireevne. Der fandtes eksempelvis bakteriesygdomme (sortben) i tre partier (9 %), hvoraf de to partier var importerede udenlandske certificerede læggekartofler. Kvaliteten af udenlandske partier er derfor ikke bedre end den danske, tværtimod er forekomsten af eksempelvis sortben ofte større i importerede læggekartofler.

FIGUR 5.
Sammenhæng mellem fremspiring den 17. juni samt forekomst af rodtiltsvamp ved fremspiring (indeks)